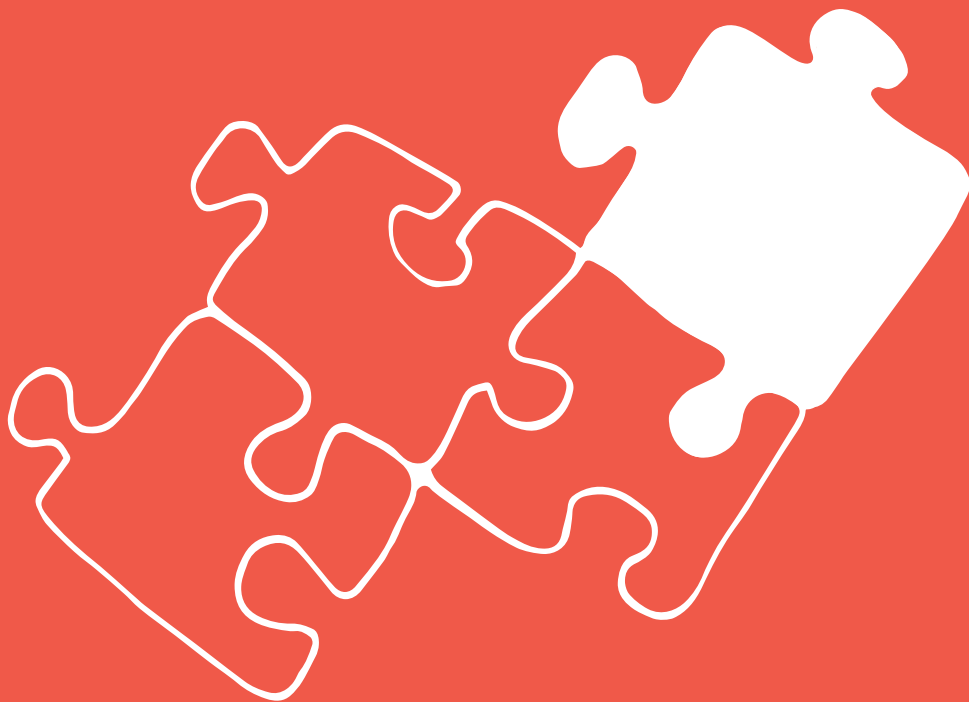

Училище. Пътища и повече.

Полезни информации за
родители на ученички и ученици
в Лихтенберг

на български език

Импресум

Консултативен съвет по въпросите
на интеграцията Лихтенберг

Офис

Бербел Олхагарай

Текст и редакция

Марен Путензен (Образователна координация за
новопристигнаци в Лихтенберг)

Жаклин Аслан (Свободен съюз VAV Hohenschönhausen e.V.)

Сабина Салимовска (Център за образование, интеграция
и демокрация RAA-Берлин)

Превод

Елена Марбург

GEFÖRDERT VOM

Bundesministerium
für Bildung
und Forschung

Концепция и поддръжка
Verbeworte, Аделхайд Шардт
www.verbeworte.de
Berlin, 2019

Графика, набор и оформление
Мария Шмидт
www.marysmith.de

Съдържание

	Приветствено слово	4
	Предговор	6
	Преди детето да тръгне на училище ...	10-13
	Когато детето тръгва на училище ...	14-19
	Когато детето е на училище ...	20-24
	Вашата роля като родители ...	25-31
	Училищната система в Берлин ...	32-35
	Накъде след средното училище ...	36-40
	Ако самите Вие искате да учите ...	41-43
	Още къде можем да получим съвети и подкрепа?	44-52
	Списък на използваните съкращения	53-54

Приветствено слово

Уважаеми родители, скъпи ученички и ученици!

Консултативният съвет по въпросите на интеграцията в Лихтенберг бе преназначен и за сегашния избран период. Още от самото начало на работата си неговите членове много усърдно се застъпват за интересите на преселниците от други страни в нашия район.

Въпросите, свързани с равноправния достъп на семействата и техните деца до образователните ни структури, са от решаващо значение за интеграцията. Системата за предучилищна подготовка и училищната система тук са много комплексни, разнообразни и преди всичко различни от тези, с които те са свикнали в родината си. Откъслечно получени информации често повече объркват, отколкото да внасят яснота.

За да се избегне това, съветът възложи на специалисти от образователния сектор съставянето на компактна базисна информация за родители и техните деца под формата на тази брошура, която да улесни решенията им относно детска градина, училища, участие в представителствата на родителите и избора на по-нататъшен образователен път. Преводът на брошурата на най-често говорените в района ни езици според нас се разбира от само себе си.

Аз съм сигурен, че така тя ще може да запълни пропуски в информационната ни мрежа и че е свидетелство за активното участие на нашите мигранти в обществения ни живот.

Михаел Грунст

Кмет на Лихтенберг

Предговор

„Къде мога да запиша детето си в училище?“, „Трябва ли детето ми да ходи на детска градина?“, „Какво училище трябва да завърши детето ми, ако иска да следва?“

Ние, членовете на консултативния съвет по въпросите на интеграцията в Лихтенберг, постоянно се сблъскваме с такива и подобни запитвания в работното си ежедневие. Самите ние имаме корени в други държави, а сега живеем със семействата си в Лихтенберг или работим тук в различни институции и организации, които са си поставили задачата да оказват консултантска помощ на мигрантите и да подпомагат добрия им съвместен живот с немците.

Всички деца, независимо от произхода им, трябва да имат еднакви образователни шансове. За да се реализира това, ние искаме да помогнем както на тях, така и на техните родители. В тази брошура родителите могат да намерят най-важните информации за предучилище, училище и по-нататъшните пътища за постигане на образование, както и за това, къде могат да се посъветват, ако имат и други въпроси. Също много важно е родителите да узнаят, колко активно участие те могат и трябва да вземат в училище.

Децата ни усвояват много бързо немски в детската градина или в училище – с това те имат предимство в сравнение с родителите си. Родителите обаче би трябвало да са информирани относно учебния път на децата си и да могат да отговарят на въпросите им. Ние преведохме тази брошура на езиците, които най-често се говорят в Лихтенберг, за може тя да стане добра база за диалог по въпросите на образованието между родители и ученици, както и между образователните институции и родителите. Така въпроси, като „Къде мога да запиша детето си в училище?“, не би трябвало повече да представляват проблем.

Издаваме сърдечните си благодарности за подкрепата на авторките на брошурата, Марен Путензен, Сабина Салимовска и Жаклин Аслан, както и на преводачките и преводачите.

Бетина Гротевол

говорителка на Консултационния съвет по въпросите на интеграцията в Лихтенберг

Integration
in Lichtenberg

be Berlin

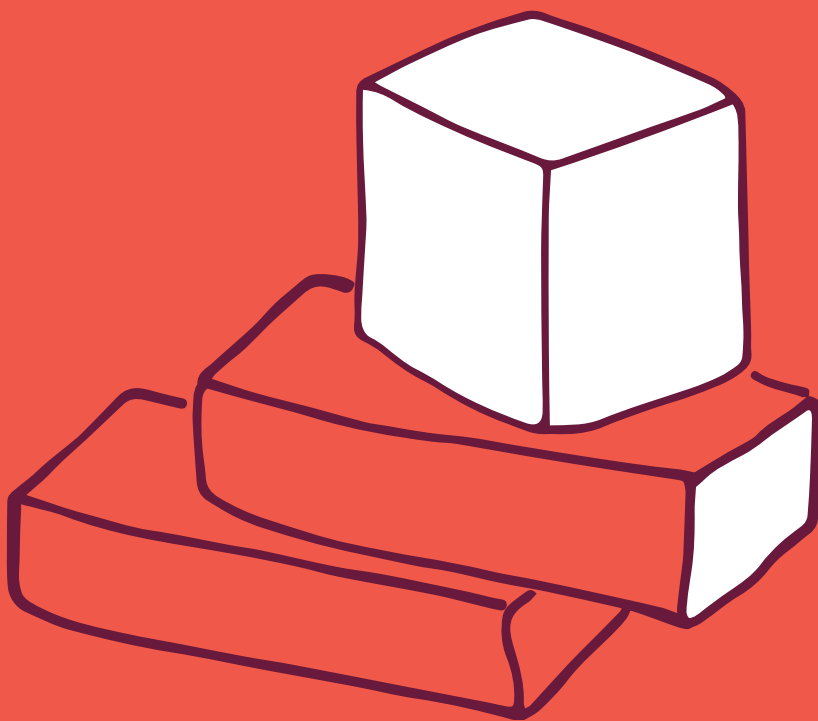

Следващите страници Ви предлагат първи информации за учебната система в Берлин. Тук Вие можете да прочетете как функционират училищата и как Вие можете да помогнете на детето си в учебния му процес. Всички деца в Германия трябва да ходят на училище.

Всяко дете има лични силни и слаби особености, но всички деца трябва да имат равен шанс за добро образование. Помагайте на детето си съвместно с училището му. Вие никога не сте сами!

* Думите в текста, които са маркирани в червено, можете да намерите в списъка на съкращенията на страница 53 / 54

Преди детето да тръгне
на училище ...

Какво представлява детската градина (Kita)?

В детската градина (Kindertagesstätte, **Kita**) децата Ви играят с техни връстници или се занимават самостоятелно, говорят на немски и биват подготвени за обучение в училище. Те общуват с други деца и целодневно са активни и в движение. Това е безплатно, заплаща се само обедът. Децата се приемат от двумесечна възраст. От първия рожден ден детето има законно право на място в детска градина (до 7 часа дневно), което може да се обжалва по съдебен път.

Да пуснем ли детето си на детска градина?

Детската градина има много предимства – както за детето Ви, така и за Вас. Детето намира приятели и заедно с тях придобива необходимите предучилищни познания, например да се научи да брои. Така Вие ще подпомогнете по-лесната му адаптация към учебния процес в училище. Когато то е в детската градина, Вие може да посещавате курс по немски език или да ходите на работа.

Как да намерим място в детска градина?

В днешно време не е лесно да се намери място в детските градини и често се налага много дълго да се чака. Започнете с търсенето отрано и потърсете помощта на консултантските бюра. Списъкът на детските градини (**Kita-Verzeichnis**) може да се намери в интернет страницата на общината. Там има и информацията относно условията за записване и за получаване на ваучера, необходим за това.

Как да получим ваучер за детска градина (Kita-Gutschein)?

Заявлението се подава в Младежката служба на общината (Jugendamt) най-рано девет и най-късно два месеца преди детето Ви да тръгне на градина. Помощ при подаването може да Ви окаже Бюрото за подпомагане на семейства (Familienbüro) в Лихтенберг или някое друго консултантско бюро. Заявлението може да попълните и по електронен път, да го разпечатате и заедно с изисканите документи да го подадете в някое от бюрата за граждански услуги (Bürgerämter) в Лихтенберг. Когато получите ваучера, Вие можете да започнете с търсенето на място в детска градина.

Какво е Sprachstandfeststellung (тест по езиково ниво)?

Ако детето Ви не ходи на детска градина и е навършило 4,5 години, то получава покана от Отдела по училищно образование на общината (Schulamt), за да бъде подложено на тест по езиково ниво. С него под формата на игри се проверяват познанията му по немски и се преценява нуждата му от допълнителна езикова подготовка преди училище. Такава то получава в детска градина, където му се осигурява място. Участието на детето Ви в теста и евентуално в последващата програма за езикова подготовка е много е важно и е задължително по закон.

Къде можем да получим съвет и квалифицирана помощ?

- **Familienbüro Lichtenberg**
(Бюро за подпомагане на семейства Лихтенберг)
Große-Leege-Str. 103, 13055 Berlin
телефон: 030 90 296 - 70 80
имейл: info@familienbuero-lichtenberg.de
Приемни часове: Понеделник, вторник, сряда, петък
9.00 – 12.00 часа; четвъртък 15.00 – 19.00 часа
- **Jugendamt Lichtenberg – Tagesbetreuung von Kindern**
(Младежка служба Лихтенберг – дневни грижи за деца)
Große-Leege-Str. 103, 13055 Berlin
телефон: 030 90 296 - 53 17
имейл: Juginfo@lichtenberg.berlin.de

Когато детето тръгва на
училище ...

Трябва ли детето ни да ходи на училище?

В Германия децата тръгват на училище на 6 години. Всяко дете има право и е задължено да ходи на училище. Вие, като родители, сте отговорни за това, детето Ви редовно да посещава занятията и да участва в другите училищни мероприятия. Задължителното училищно образование продължава 10 години. Ако детето Ви е навършило 6 години, но още не е готово да стане ученик, Вие можете да подадете молба за отлагане с една година (Antrag auf Rückstellung von der Schulbesuchspflicht). Училищното образование е безплатно.

Какво представлява предучилищният преглед (Einschulungsuntersuchung)?

Преди да тръгне на училище, всяко дете се преглежда от лекари. Точния час на прегледа Вие получавате при записване на детето в училището, което то ще посещава. Няма никакъв проблем, ако детето Ви прави грешки при тестовете. Цел и на този преглед е да се установи дали детето има нужда от допълнителна подкрепа извън редовните уроци или дали не е по-добре да се изчака още една година, преди то да тръгне на училище. Носете при прегледа всички необходими документи и удостоверения (например имунизационен картон).

Записване на детето в училище: къде и как?

Според адреса Ви на местоживеене Вашето дете се разпределя автоматично към най-близкото до дома Ви начално училище (Grundschule). В него Вие трябва да запишете детето си през месец октомври на предходната година. Училището, което вече знае кои деца трябва да приеме, Ви изпраща своевременно напомнящо писмо. Там, където живеете (например в библиотеката) също своевременно са окачени плакати с информацията относно записването в училище.

При записването обикновено Ви посреща училищното ръководство. Обсъдете с него всичко, което Ви вълнува и тревожи.

i

Подробности за Вашето начално училище, както и за периода на записване, Вие може да получите също в Отдела по въпросите на училищното образование на общината.

- **Schul- und Sportamt**

Alt-Friedrichsfelde 60, 10315 Berlin

телефон: 030 90 296 - 38 21

Приемни часове:

понеделник 09.00 – 12.00 часа; вторник 09.00 – 12.00
и 13.00 – 15.00 часа; четвъртък 14.00 – 18.00 часа

Какви училищни форми има?

През първите шест години детето Ви посещава началното училище (Grundschule). В края на шести клас Ви се дава препоръка, каква училищна форма е най-подходяща за по-нататъшното му училищно обучение. В Берлин съществуват две такива: първа образователна степен на средно образование в интегрирано обединено училище (**ISS**) и втора образователна степен - в гимназия. Информация относно училищната система може да намерите в тази брошура и на интернет страницата на отговорното държавно учреждение Senatsverwaltung für Bildung, Jugend und Familie.

Можем ли сами да изберем в кое училище да тръгне детето ни?

Разпределението на децата към началните училища става с решение на Отдела по въпросите на училищното образование в общината (Schulamt). Ако решението за Вашето дете не Ви устройва по уважителна причина, Вие можете да подадете молба за преразпределение към определено друго училище, например, ако то там може да учи на родния език. След началното училище Вие решавате заедно с детето си, в кое конкретно училище за средно образование то да продължи обучението си. При това решение помага препоръката на началното училище.

Може ли детето ни да тръгне на училище, в което вече учат другите ни деца?

Детето Ви не се разпределя автоматично към началното училище, в което учат другите Ви деца, но Вие можете с този аргумент да подадете молба за прехвърляне при записването му. Училищата за средно образование също могат да се съобразят с това, че вече имат ученици от Вашето семейство, но ако нямат свободни бройки, ще се наложи Вашите деца да посещават различни училища.

Какво представлява паралелката за изучаване на немски език (Willkommensklasse)?

Ако детето Ви не разбира достатъчно немски, то отначало посещава за известно време паралелка за интензивно изучаване на езика, наречена Willkommensklasse (= Lerngruppe für Neuzugänge ohne Deutschkenntnisse). Там учениците са малко, учи се предимно немски, а по-късно и в зависимост от напредъка на езиковото ниво се прибавят и други предмети. Това е важно, за да може в последствие детето Ви да участва безпроблемно в учебния процес. Цел е възможно най-бързото включване на учениците към нормалните занятия на редовните класове.

Кога детето ни ще се прехвърли в редовен клас?

Прехвърлянето на детето от специалната паралелка за изучаване на езика към редовен клас става тогава, когато то добие достатъчно езикови познания, за да може да разбира какво преподават учителите по различните предмети (например по математика). Обикновено това става след една година. Говорете с преподавателите, ако желаете да научите как напредва детето Ви с езика, как се учи и кога се очаква да бъде прехвърлено.

Когато детето е на
училище ...

Кога през деня детето ни е на училище?

В началото на учебната година Вашето дете получава учебния си план за срока от понеделник до петък. Уроците започват обикновено в 8.00 часа. Добре е детето Ви да бъде в училище малко по-рано, за да може да си влезе спокойно в класната стая. Уроците приключват обикновено към 13.30 часа, а в интегрираните целодневни училища - към 16.00 часа. При нужда детето Ви може да остане и по-дълго в училище и да ходи на занималня (EFöB).

Какво представлява EFöB? Как можем да запишем детето си там?

EFöB е занималня към училището за допълнителна подготовка и обгрижване след приключване на редовните занятия. Там детето Ви под надзор и напътствие от възпитателките може да си напише домашните и да доразвие заложбите си, например чрез музика и движение. Това е важно, особено ако Ви работите до по-късно или посещавате езиков курс. Молбата за включване се подава най-късно три месеца предварително в Младежката служба на общината (Jugendamt). Тя решава дали и за колко часа дневно Вашето дете може да е на занималня. Формуляр за молбата се получава в бюрата за граждански услуги (Bürgerämter), а също и в Бюрото за подпомагане на семейства Familienbüro Lichtenberg. Там ще Ви посъветват и относно документите, които трябва да приложите. За деца, които тръгват в първи клас, молбата трябва да се подаде до 31.05. на същата година.

С какво трябва да се съобразим, когато детето ни е на училище?

Важно е детето Ви да се наспива, сутрин да закусва добре и да носи в училище здравословни неща за ядене и пиене. Така концентрацията му ще се задържи безпроблемно през целия ден. Разпитвайте детето си след училище какви домашни упражнения са зададени и дали му трябва помощ. Преглеждайте заедно с него учебния план: какви предмети ще има утре (например спорт или математика) и му помагайте да си приготвя чантата и другите необходими неща за следващия ден.

Какво да правим, ако детето ни се разболее?

Ако детето Ви се разболее и не може да отиде на училище, Вие трябва да съобщите това в училището по телефона още преди първия учебен час. Необходимо е и да напишете извинителна бележка, която детето предава в училище, след като оздравее. Ако то боледува по-дълго от три дни, е необходима бележка от лекар.

Как да финансираме училищните материали и пособия?

При нисък доход Вие можете да получите до 100 € годишно за учебници, училищна чанта и други материали и пособия. За това е подава молба. Основание за изплащане дава така нареченият berlinpass-**BuT** с актуална валидност. Заявление за издаването му се подава към институцията, която Ви изплаща помощ (например Jobcenter или Sozialamt).

Каква друга парична помощ можем да получим?

Ако имате berlinpass-BuT, Вие можете да получите парични добавки за излети на детето, за безплатна карта за обществен транспорт, за обяда в училище или за допълнителни уроци. След молба могат да се финансират и екскурзии с класа и дейности в свободното време.

Кой може да помогне на детето ни за домашните? Къде да намерим безплатна помощ?

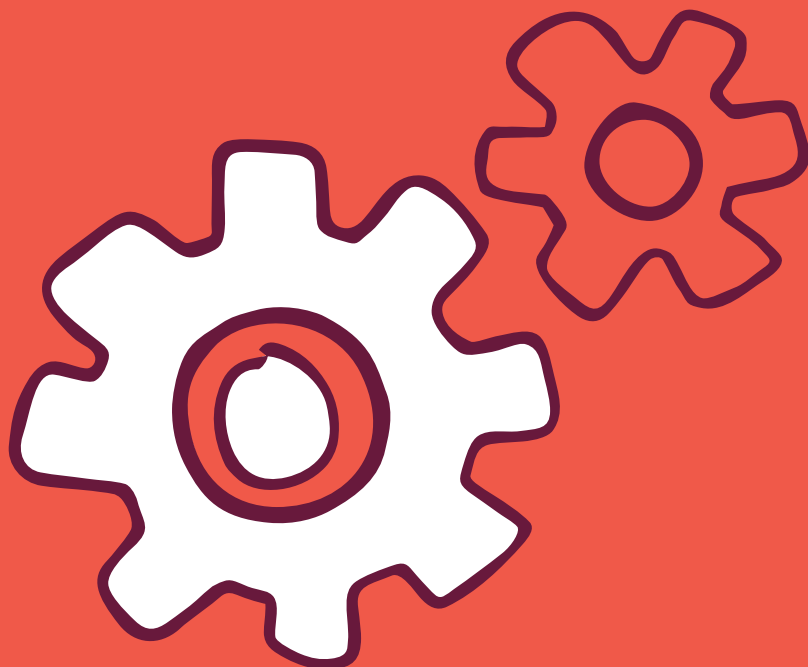
Попитайте най-напред за това в училището. Много от училищата помагат следобед за домашните и организират допълнителна помощ в ученето. Ако детето Ви се нуждае от платени допълнителни уроци по определен предмет или по немски и Вие имате berlinpass-**BuT**, те се покриват също от програмата BuT. Тази заявка се подава в училището - учителите ще Ви посъветват как.

Къде нашето дете може да посещава уроци по родния ни език?

Някои училища предлагат кръжоци по определени езици (например държавните европейски училища по различни езици, но също и други училища, предимно по арабски и турски). Дружества на мигранти предлагат следобед или през почивните дни уроци по родния си език на доброволни начала. Допълнителна информация за тези възможности има в края на тази брошура.

Вашата роля като
родители ...

Има много начини да насърчите детето си в учебния му процес и да го подкрепите при справянето му с училищното ежедневиe - например като разговаряте с него или при структуриране на деня му. Редовният контакт с училището също е необходим, за да се учи детето Ви добре. Посещавайте родителските срещи и се консултирате с преподавателите по въпросите, които Ви вълнуват.

Защо получаваме покани за родителски срещи?

Родителските срещи се организират няколко пъти през учебната година от избраните представители на родителите от класа. Те работят на доброволни начала и осъществяват връзката между родители и учители. На тези срещи Вие научавате всичко важно относно класа и имате възможност да се запознаете с други родители и с учителите на детето си. С учителите можете да си уговорите и отделна консултация, за да узнаете как се справя детето Ви в училище и има ли някакви проблеми.

Как можем да намерим безплатен превод при контакти с училището?

Разговорите и консултациите в училище са обикновено на немски. Може би познавате лично някого, който да идва с Вас, или други родители, които могат да Ви помогнат. Съществува също възможност за уговорка на придружаване от страна на така наречените Integrationslots/innen.

Обърнете се при нужда към следните свободни съюзи:

- **Bürgerinitiative Ausländische MitbürgerInnen e. V.**
Neustrelitzer Str. 63, 13055 Berlin
телефон: 030 98 14 546
имейл: info@bi-berlin.org
Езици: арабски, вьетнамски, пашту, персийски,
руски, сръбски, хърватски
- **Kiezspinne FAS e.V.**
Schulze-Boysen-Str. 38, 10365 Berlin
телефон: 030 55 48 96 35
имейл: integrationslotsen@kiezspinne.de
Езици: арабски, вьетнамски,
персийски (парси, дари), руски

Как можем като родители да участваме активно в училищния живот?

Посещавайте родителските срещи и събрания. Може би и други родители имат подобни на Вашите въпроси - обсъдете ги заедно с тях! Освен това на тези срещи се избират представителите на родителите, които ще защитават и Вашите интереси. А можете да станете и сами такива, като се съгласите да Ви изберат. Училищата обикновено се радват на родителска подкрепа и помощ при излети или следобедни извънучилищни мероприятия (например като придружители или при подготовката). Какво точно е нужно, можете да научите в училището.

Кой може да ни помогне, ако имаме въпроси или се появят проблеми?

Много хора, институции и организации могат да Ви помогнат, ако имате проблеми или въпроси. В случай че Вие или детето Ви сте недоволни от нещо, можете да се оплачете устно или писмено.

Обърнете се при нужда към следните хора или служби:

- **учителките и учителите:** те добре познават детето Ви и могат да Ви осведомят относно изискванията на преподавания от тях предмет, учебния план, оценките на детето Ви и много други въпроси

- **възпитателките или социалните работници в училище:** те често оказват допълнителна помощ извън уроците, могат да подпомогнат доверително разрешаването на проблеми или да се намесят помирително при конфликти
- **Училищния психологически кабинет (SIBUZ):** там можете да обсъдите поверително въпроси, свързани с развитието на детето Ви
- **училищното ръководство:** към него можете да се отнесете с въпроси, които не са били обсъдени задоволително с учителите, или които засягат цялото училище
- **Регионалната училищна инспекция:** в приемния час за граждани Вие можете да обсъдите там въпроси и проблеми, които не сте могли да разрешите в училището
- **представителите на родителите в училището:** всеки клас и всяко училище имат избрани представители на родителите, които се ангажират и ще Ви подкрепят във всичко свързано с училището, от което имате нужда.

i

Как можем да ги намерим?

Учителите, училищното ръководство, социалните работници и възпитателките: запитайте в училището за контакти или направете справка чрез интернет страницата му

- **Регионалната училищна инспекция Лихтенберг (Schulaufsicht – Außenstelle Lichtenberg)**
Alt-Friedrichsfelde 60, 10315 Berlin
телефон: 030 90 21 47 06 oder 4711
Приемни часове: четвъртък 15:00 – 18:00 часа
и по предварителна уговорка
- **Училищния психологически център Лихтенберг Schulpsychologisches und inklusionspädagogisches Beratungs- und Unterstützungszentrum (SIBUZ) Lichtenberg**
Zum Hechtgraben 1, 13051 Berlin
телефон: 030 51 58 827 - 11
имейл: 11SIBUZ@senbjf.berlin.de
- **Училищното представителство на родителите (Bezirkselternausschuss)**
имейл: kontakt@beas-lichtenberg.de

Кой може да ни помогне, ако детето ни е дискриминирано в училище?

Детето Ви разказва, че са го обидили заради произхода му или цвета на кожата му? Ние не толерираме такова поведение в нашето общество и най-малко в училище, защото всички деца трябва да могат да учат без страхове и притеснения. Много е важно и Вие да подкрепите детето си в такъв случай. Обърнете се към училището и говорете с учителите и с училищното ръководство.

Вие можете да се обърнете поверително и към Училищния психологически кабинет **SIBUZ** в Лихтенберг. Освен това има и следните специализирани консултантски бюра, в които можете да намерите квалифицирана подкрепа:

- **Приемна за защита от дискриминация в училищата**
Anlaufstelle Diskriminierungsschutz an Schulen
(ADAS, LIFE e.V.)

Rheinstr. 45 / 46, вход C, 12161 Berlin

горещ телефон: 08 00 72 45 067

или телефон: 030 30 87 98 - 46

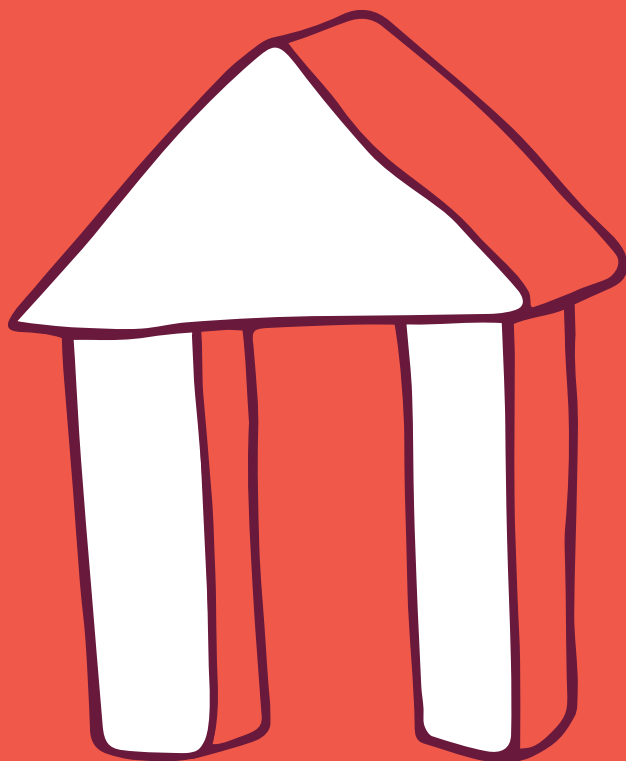
имейл: beratung@adas-berlin.de

- **ReachOut**

Beusselstr. 35 (вътрешната къща, етаж 4), 10553 Berlin

телефон: 030 69 56 83 39, имейл: info@reachoutberlin.de

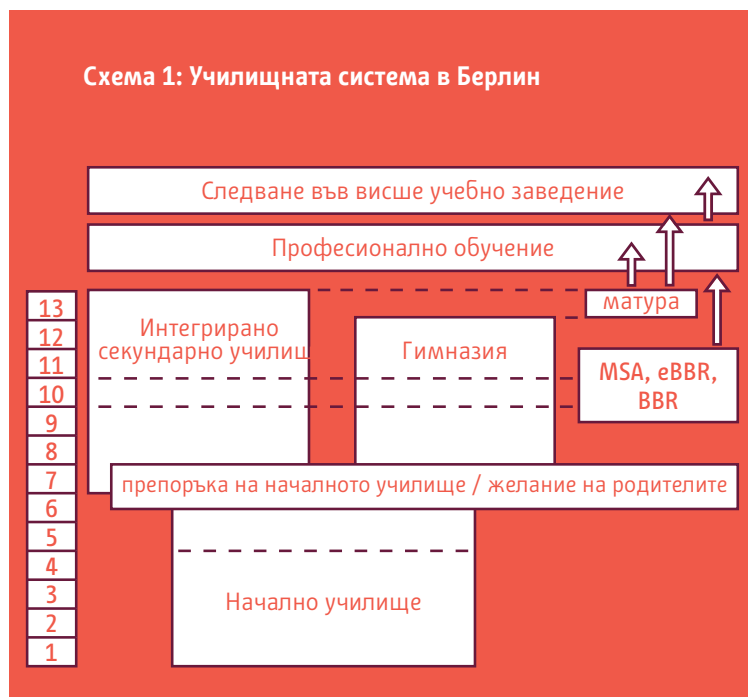
Училищната система в Берлин ...

Схемата по-долу показва структурата на училищната система в Берлин. Отначало децата учат шест години в началното училище. След него в зависимост от успеха си учениците продължават в първа степен на средното образование в интегрирано секундарно училище (**ISS**) или във втората му степен - в гимназия. Там те могат да постигнат различни свидетелства за приключване на училищното си образование или диплома с право на следване (Abitur).

Каква е разликата между интегрираното обединено училище (ISS) и гимназията?

В ISS се преподава в по-малки паралелки и обучението по принцип е насочено към практиката. Изучава се обикновено само един чужд език. В ISS могат да се постигнат различни свидетелства за средно образование (BBR, eBBR, MSA), а след 13 години може да се положи и зрелостният изпит (Abitur) за придобиване на диплома за средно образование с право на следване във висше учебно заведение. В ISS се набляга силно на професионалната ориентация, като на учениците се представят различни професии и необходимите за тях способности. Следобед се предлагат различни работни групи и се оказва помощ за зададените домашни.

В паралелките на гимназията има повече ученици. От самото начало се държи особено много на създаване на умения за самостоятелно учене. Цел е развитието на абстрактно мислене и много добра обща култура. Задължително се изучават два чужди езика. Зрелостният изпит може да се положи след 12 години.

Как можем да намерим ISS или гимназия за детето си?

В началното училище можете да узнаете какви училища за средно образование има и какви са изискванията им. То организира и информационни срещи. В интернет също можете да намерите списъка на средните училища в

Лихтенберг, както и брошурата с информация за техните специални профили. Много от тези училища предлагат и така наречения „Ден на отворените врати“. Използвайте тази възможност, за да се запознаете с учителите и с условията в училище.

Какви свидетелства за средно образование може да получи детето ни в Берлин?

След 9-10 години ученикът може да получи свидетелството **BBR** (без изпит, но със сравнителни тестове) и да започне професионално обучение, но ако има добър успех може и да продължи да ходи на училище, за да постигне по-висока степен на средно образование.

След 10 години ученикът полага изпит по предварително избрани дисциплини в зависимост от личните си предпочитания. Резултатът от този изпит е решаващ за това, какво свидетелство той ще получи: или свидетелството **eBBR**, с което може да започне дуално обучение или да се запише в професионално училище (Berufsschule) или пък сертификат за средно образование **MSA**. И с MSA се започва професионално обучение, но при добри оценки ученикът може и да продължи да ходи на училище, за да се подготви за общ зрелостен изпит и след 12 или 13 години да добие т.н. Allgemeine Hochschulreife (Abitur) с право на следване във висше учебно заведение или университет.

Накъде след средното
училище ...

В Германия има много възможности за професионално обучение и за следване във висши учебни заведения, както и за доброволен ангажимент преди да се вземе решение за по-нататъшния образователен път на ученика, (например доброволна социална или екологическа година). Говорете с детето си за неговите интереси и силните страни на характера му. В това отношение ще го посъветват и в училище. Информация може да се получи и извън училището, например в Агенцията за професионална ориентация на младежи (Jugendberufsagentur). Професионалната ориентация е процес – съдействайте на детето си внимателно и отрано!

Трябва ли детето ни непременно да завърши гимназия, за да се реализира по-нататък успешно?

Важно е детето Ви да посещава такова училище, в което то да може да учи добре. Училищната система в Берлин е отворена, така че и в ISS, както и след дуално или училищно професионално обучение, може да се стигне до матура (Abitur) - т.е. гимназията не е непременно необходима за постъпване във висше учебно заведение. Много младежи откриват по-късно собствените си интереси и удоволствието да добиваш знания. Дайте на детето си достатъчно време!

Какво може да се завърши с различните свидетелства за средно образование?

С **BBR** се изучават предимно практически професии (например готвачка или продавач). Ученикът обаче може и да продължи да ходи на училище, за да добие **eBBR** или **MSA**. С **eBBR** той може да започне дуално професионално обучение или да постъпи в професионално училище. И с **MSA** той се записва за някои от многото специализирани професионални обучения (*Ausbildungen*), например в икономическа насока във различните браншове. При добри оценки обаче той може и да продължи училищното си образование, за да се подготви за обща матура (*Abitur*).

Какво представлява специализираното професионално обучение (*Ausbildung*)?

Такова обучение няма навсякъде по света. В Германия то се счита за един сигурен и признат на работния пазар път към придобиване на професия и получаване на сертификат за квалификация. С него завършилият вече не е помощен персонал, а специалист, който получава по-висока заплата и рискът му от безработица е по-нисък. Специализираното професионално обучение продължава между 2 и 3,5 години. Важни предпоставки за прием в съответните училища са добри познания по немски и по възможност свидетелство за завършено средно образование.

Какви специализирани професионални обучения има?

В Германия съществуват повече от 300 различни специализирани професионални обучения, които могат да бъдат от два типа: дуални или училищни. За дуално обучение младежите кандидатстват в предприятия, които предлагат такива. След като ги приемат, те учат там през три дни от седмицата, а през другите два ходят на професионално училище. Предимството е, че младежите печелят по малко пари и успоредно с теоретичната подготовка придобиват практически опит. При училищното обучение (например за социални или медицински професии) се учи в професионално училище с интегрирана практика.

Къде младежите могат да се посъветват?

Препоръчително е Вашият ученик отрано да потърси съвет и още в училище да се включи в практики, за да разбере за себе си към коя професия да се насочи. В училищата работят за тази цел специални **BSO**-групи, към които можете да се обърнете и Вие. Училището помага за контакта. Вие можете също да потърсите съвет в някое консултационно бюро.

i

- **Агенция за професионална ориентация на младежи в Лихтенберг**
Jugendberufsagentur Berlin - Standort Lichtenberg
Gotlindestr. 93, 10365 Berlin
телефон: 115
имейл: jba@jba-berlin.de
Приемно време:
понеделник - сряда 08.00 - 16.00 часа
четвъртък 08.00 - 18.00 часа
петък 08.00 - 12.30 часа

Ако самите Вие искате
да учите ...

Къде можем да учим немски?

Възможностите самите Вие да учите немски са многобройни. Информирате се за тях в някои от специализираните консултантски бюра (Bildungsberatung), примерно в LernLaden или в Willkommen-in-Arbeit Büro Lichtenberg. Във всеки район в Берлин има по един народен университет за възрастни (Volkshochschule), който предлага много образователни курсове в най-различни насоки, включително и квалифицирани курсове по немски език (Integrationskurse). Там можете да се потърсите съвет как да се запишете и да се информирате относно безплатните курсове за бежанци.

i

- **Volkhochschule Lichtenberg**
Paul-Junius-Str. 71, 10369 Berlin, кабинет 114
консултация и записване:
вторник и четвъртък 14.00 - 17.00 часа
- **LernLaden Ostkreuz**
Pettenkofferstr. 34, 10247 Berlin
телефон: 030 20078139
имейл: info.ostkreuz-lernladen@daa.de
Приемно време:
от понеделник до петък 09.00 - 17.00 часа

i

- **Willkommen-in-Arbeit Büro Lichtenberg (за бежанци)**
Alfredstr. 4, 10365 Berlin
телефон: 030 58 61 99 722; имейл: wia@dqg-berlin.de
Приемно време:
от понеделник до петък 09.00 - 17.00 часа

На кого можем да оставим детето си, докато учим немски?

Най-добрият вариант е детето Ви да ходи на детска градина, докато Вие сте на курс. Ако все още чакате за място в детска градина, потърсете курс със занималня за деца. За съжаление много такива няма. Посъветвайте се в гореспоменатите консултантски бюра Bildungsberatung и Familienbüro.

Как да намерим за себе си подходящ курс за обучение, работа или практикантско място?

Обърнете се с тези въпроси към Агенцията по труда (Arbeitsamt) или към Социалния център за работа (Jobcenter). В цял Берлин има консултантски бюра, в които можете да получите информация безплатно. Близко до Лихтенберг се намират например консултантските бюра LernLaden Ostkreuz и Willkommen-in-Arbeit Büro.

Още къде можем
да получим съвети
и подкрепа?

Още къде можем да получим съвети и подкрепа?

i

Миграционни консултацияни центрове за подрастващи и младежи до 27 години (Jugendmigrationsdienste JMD für Geflüchtete und Migrantinnen) – предлагат консултации на младежи и подрастващи с миграционен произход при лични проблеми, при избор и намиране на практики, по училищни въпроси и т.н.

- **Promigra - Berlin-Lichtenberg**
Otto-Marquardt-Str. 6, 10369 Berlin
телефон: 030 57 79 59 - 68, 55 30 44 - 0
имейл: jmd.lichtenberg@cj-d-berlin.de
- **Jugendmigrationsdienst Berlin Lichtenberg der Caritas**
Anton-Saefkow-Platz 3 - 4, 10369 Berlin
телефон: 030 66 63 405 - 12
имейл: i.hoffmann@caritas-berlin.de

i

Консултационни центрове за възрастни мигранти над 27 години (Migrationsberatungsstellen für Erwachsene) –

предлагат консултации по въпроси на езиковите и други образователни курсове, за работа, занимални за деца, при социални и училищни проблеми и т.н.

- **Immanuel Beratung Lichtenberg – Migrationsberatung**
Bornitzstr. 73 - 75, блок В, 10365 Berlin
телефон: 030 55 00 91 18
имейл: beratung.lichtenberg@immanuel.de
- **Migrationszentrum der Caritas in Lichtenberg**
Anton-Saefkow-Platz 3 - 4, 10365 Berlin
телефон: 030 66 63 405 -10, -00
имейл: m.eisenstein@caritas-berlin.de

Още къде можем да получим съвети и подкрепа?

i

Център за добре дошли в Берлин (Willkommenszentrum Berlin) - предлагат се на различни езици правни консултации и консултации за намиране на работа или образователни курсове. На интернет страницата му също можете да намерите многоезична информация, например по образователни и семейни въпроси, както и за търсене на работа. Там се издава и пътеводителят „Migration und Integration“, съдържащ важни адреси и контакти в Берлин (в подрубриката „Service“ - „Adressen“).

- **Willkommenszentrum Berlin**
Potsdamer Str. 65, 10785 Berlin-Mitte
телефон: 030 90 17 23 26
имейл: willkommenszentrum@intmig.berlin.de

Приемно време:

понеделник и вторник 09.00 - 13.00 часа
четвъртък 09.00 - 13.00 и 15.00 - 18.00 часа

i

- **Информационна точка „infopunkt“ на
Senatsverwaltung für Bildung, Jugend und Familie**

Предлага информация по въпросите на
образованието, младежта и семейството

Senatsverwaltung für Bildung, Jugend und Familie

Bernhard-Weiß-Str. 6, 10278 Berlin

телефон: 030 90 22 75 000

имейл: infopunkt@senbjf.berlin.de

Приемно време:

понеделник, вторник и петък 10.00 - 12.00

и четвъртък 15.00 - 18.00 часа

консултации по телефона във вторник

14.00 - 16.00 часа

и в четвъртък 10.00 - 12.00 часа

Обединения на мигрантите (Migrant/innen- und Kulturvereine) - предлагат съвети на и уроци по родния си език, организират културни и други мероприятия

Тук ще намерите само някои от многото регистрирани обединения на мигранти. В гореспоменатите миграционни консултантски центрове, както и в „Центъра за добре дошли в Берлин“ можете да получите адресите и на други мигрантски дружества (например, за да попитате дали и кое от тях предлага курсове на Вашия език).

Още къде можем да получим съвети и подкрепа?

i

Арабски

- **Arabische Elternunion e.V.**
Urbanstr. 44, 10967 Berlin
телефон: 030 61 62 50 73
имейл: arab_eltern_union@yahoo.de
- **Al-Dar zur Beratung und Betreuung von Familien Arabischer Herkunft e.V.**
Glasower Str. 44, 12051 Berlin
телефон: 030 78 70 95 21
имейл: info@al-dar.de
- **Arbeitskreis Neue Erziehung e.V.**
Hasenheide 54, 10967 Berlin
телефон: 030 25 90 06 23
имейл: schulberatung@ane.de
- **Други обединения: Salam e. V., Al Huleh, Neuköllner Begegnungsstätte e. V., OASE Berlin**

i

Български / Румънски / Хърватски / Унгарски / Романи

- **Lichtenberger Beratungs- und Begegnungszentrum
LIBEZEM**

Rhinstraße 9, 10315 Berlin

телефон: 030 52 29 20 - 0

имейл: info@suedost-ev.de

- **Roma-Schulmediation der RAA Berlin
в училищата Am breiten Luch и Adam-Ries**

контакт: госпожа Сабина Салимовска

телефон: 030 24 045 - 100

- **Контактен пункт за мигранти от страните
на Европейския съюз**

**MOBI Berlin Mobile Anlaufstelle für
europäische Wanderarbeiter /innen**

Levetzowstraße 12 a, 10555 Berlin

телефон: 030 50 56 26 81

имейл: h.berdich@caritas-berlin.de

Още къде можем да получим съвети и подкрепа?

i

Български

- **Дружество „Български език и култура в Берлин“
Bulgarische Sprache und Kultur in Berlin e. V.**
в **TAM Interkulturelles Familienzentrum** – уроци по български за деца, културни събития и др.
Wilhelmstr. 116 - 117, 10963 Berlin, етаж 3
имейл: info@bg-kultur-berlin.de
записване: anmeldung@bg-kultur-berlin.de
интернет страница: www.bg-kultur-berlin.de

Дари / парси

- **Afghanisches Kultur- und Beratungszentrum Yaar e. V.**
Sprengelestr. 15, 13353 Berlin
телефон: 030 23 40 72 17
имейл: info@yaarberlin.de
- **Verein Iranischer Flüchtlinge in Berlin e. V.**
Reuterstr. 52, 12047 Berlin
телефон: 030 62 98 15 30
имейл: VereinIranischerFluechtlinge@gmx.de

Руски

- **Integrationshaus Lyra e. V.**
Sewanstr. 43, 10319 Berlin
телефон: 030 55 39 73 24
имейл: info@lyra-ev.de

i

Виетнамски

- **Vereinigung der Vietnamesen in Berlin, Brandenb. e. V.**
Sewanstr. 43, 10319 Berlin
телефон: 030 23 90 88 00
имейл: n.viet-berlin@gmx.de
- **Reistrommel e.V.**
Coswiger Str. 5, 12681 Berlin
телефон: 030 21 75 85 48
имейл: info@reistrommel-ev.de

На интернет страницата на Съвета за бежанци в Берлин (Flüchtlingsrat Berlin) също са публикувани адресите на много сдружения на мигранти (в подрубриката „Arbeitshilfe – Adressbuch Flüchtlingsberatung Berlin“)

Списък на използваните съкращения

Abitur Allgemeine Hochschulreife

Диплома за средно образование с право на следване

BBR Berufsbildungsreife

Свидетелство за готовност за професионално обучение до 18 годишна възраст, след 10 учебни години и обикновено след завършен 9 клас

BSO - Team Team zur Berufs- und Studienorientierung an der Schule

Работна група в училището за ориентация към професия и следване

BuT Bildungs- und Teilhabepaket

Програма за образователна помощ на социално слаби деца в училищна възраст

eBBR erweiterte Berufsbildungsreife

Свидетелство за разширена готовност за професионално обучение след 10 клас, с което може да се постъпи в специализирано професионално училище или в дуално обучение, а при добър успех може да се продължи в гимназиална училищна степен до зрелостен изпит.

EFöB Ergänzende Förderung und Betreuung

Допълнителни подготовка и обгрижване на детето, занималня

e. V. eingetragener Verein

регистрирано доброволно дружество без комерсиална дейност

GS Grundschule начално училище

ISS Integrierte Sekundarschule (weiterführende Schule)

Интегрирано секундарно училище (училище за средно образование)

JMD Jugendmigrationsdienst Миграционна служба за

подрастващи и младежи до 27 години

Kita Kindertagesstätte Детска градина

Kita-Verzeichnis Liste mit den Adressen der Kindertagesstätten

Списък с адресите на детските градини

MSA Mittlerer Schulabschluss

Сертификат за средно образование след частична матура

SIBUZ Schulpsychologisches und inklusionspädagogisches
Beratungs- und Unterstützungszentrum (Kurz: Schulpsychologie)

Училищен психологически център

Berlin 2019